

DAVACI VE YÜRÜTMENİN

DURDURULMASINI İSTEYEN : VGA Lojistik İth. İhr. Ltd. Şti.

VEKİLİ :

UETS: 15453-54563-45578

DAVALI : Tarım ve Orman Bakanlığı / ANKARA

UETS: 35756-96579-88181

VEKİLİ

İSTEMİN ÖZETİ : 2024 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin "Atların Yaşlarına ve Grup Koşusu Kazanma Durumlarına Göre İştirak Şartları" başlıklı 5. maddesinin "2019 yılı ve sonrası doğumlu olup" cümlesiyle başlayan (ç) fıkrasının son paragrafında yer alan "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." düzenlemesinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Şirketlerinin Türkiye'de ilk ve tek dondurulmuş Arap atı sperması ithalatçısı olduğu, ilk olarak Fransa'dan 96 doz dondurulmuş safkan Arap atı sperması ithalatı için gereken izin verilmesi amacıyla davalı idareye yapılan başvurunun safkan Arap atı ıslah çalışmalarını olumsuz etkileyeceğinden bahisle reddedilmesine ilişkin işlemin Ankara 2. İdare Mahkemesinin 15/05/2017 tarih ve E:2016/3992, K:2017/1814 sayılı kararı ile iptal edildiği ve bu kararın kesinleştiği, sperma ithalatı engellenemeyen müvekkil şirket aleyhine bu kez Yüksek Komiserler Kurulu kararı ve Yarış Otoritesinin onayı ile 2018 At Yarışları Genel Hükümleri'ne "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." hükmünün eklenerek, ithal edilen spermalarla doğan atların yarışlara katılmalarının engellenmeye çalışıldığı, söz konusu düzenlemenin iptali istemiyle açtıkları dava sonucunda, Danıştay Onuncu Dairesince, önce 26/11/2018 tarihinde yürütmenin durdurulması kararı verildiği ve sonrasında 19/12/2022 tarih ve E:2018/812, K:2022/6165 sayılı karar ile anılan düzenlemenin iptal edildiği, yürütmenin durdurulması kararına rağmen davalı idarenin mahkeme kararını uygulamaması nedeniyle 02/02/2019 tarihinde Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurulduğu, anılan Kurumun 30/07/2019 tarihli kararı ile Danıştay kararı uyarınca gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının uygun olacağının değerlendirildiği, bunun üzerine 2020, 2021 ve 2022 yıllarında çıkartılan At Yarışları Genel Hükümleri'nde söz konusu düzenlemeye yer verilmediği; ancak 2023 ve 2024 yıllarında 2018 yılındaki düzenlemenin aynı şekilde tekrar edildiği, bu suretle yargı kararının uygulanmaması sonucunun ortaya çıktığı, yargı kararı uygulanmayarak görevi kötüye kullanma suçunun işlendiği, mahkeme tarafından verilen hükmün yerine getirilmesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi bakımından yargılamanın bütünüleyici bir



parçası olarak görülmekte olduğu, özetle 2018 yılındaki iptal edilen hükmün bire bir şekilde 2024 yılında tekrar getirildiği, dava konusu düzenlemenin eşitlik ilkesine aykırı olduğu, bu hâliyle hüküm kapsamındaki atların yılda iki kez uluslararası koşulara katılabileceği, yılda yaklaşık 2500 adet ulusal yarışa ise katılamayacağı ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI : Ülkemizde düzenlenen 2024 yılı resmi programlı at yarışlarının, At Yarışları Yönetmeliği'nde belirtilen esaslar dahilinde yapıldığı, Yönetmelik'in verdiği yetkiye dayanılarak 2024 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin hazırlandığı ve 5. maddesinde de atların yaşlarına ve grup koşusu kazanma durumlarına göre iştirak şartlarına yer verildiği, ülkemizin 1997 yılında WAHO'ya asli üye olarak kabul edildiği, WAHO'nun dahi ülkemizde düzenlenen at yarışı programı ve şartlarına müdahale yetkisinin bulunmadığı, birçok ülkede olduğu gibi Fransa ve İngiltere'de de Arap atı koşularında kısıtlamalar bulunduğu, yarış programlarının ne şekilde düzenleneceği ve hangi koşulara hangi atların katılacağı yolundaki düzenlemelerde en önemli amacın at neslinin ıslahı ve teşviki ile ırk karakterlerinin korunması ve eşitlik ilkesi olduğu, Türkiye'de Arap atıcılığının uzun yıllardan beri yapıldığı, şu anda soy kütüğüne kayıtlı 21.000 civarında safkan Arap atı bulunduğu, Türkiye'de üretilen Arap atı sayısının koşuların tamamını karşılamaya yeterli olduğu, Türk Arap atı yetiştiriciliğini korumak amacıyla dava konusu hükmün ilave edildiği, eğer bu madde olmazsa Türkiye'de Arap aygırların kullanım oranının %10'a düşeceği, en büyük zararı da Türk Arap atı yetiştiricilerinin göreceği, ayrıca önemli miktarda da dövizin yurt dışına çıkmasına sebep olup Türk atıcılık ve tarımına çok büyük zarar vereceği, yurt dışında Türkiye'deki gibi tam bir soy kütüğü kaydı yapılmadığı, safkan olmayan atların da soy kütüğüne kayıt edildiği, bu nedenle de Arap atı ırk özelliklerinin kaybedebileceği, tohumlamada kullanılan aygırların soy ağaçlarından geriye doğru en az dört nesil ana baba doğrulaması yapıldığı, yurt dışında kullanılan Arap aygırlarında ana baba nesil doğrulanması şartı aranmadığından atlarda yabancı ırk kanı bulunduğu endişesinin olduğu, bu nedenle ithal edilecek dondurulmuş spermaların saflıkları ve ırk özelliklerinin tartışmalı olduğu, ithal edilecek donmuş aygır spermalarının ülkemizdeki safkan Arap atlarında kullanıldığında gen kaybına yol açacağı, At Yarışları Genel Hükümleri'nin Kanun ve Yönetmelik'te verilen yetkiye istinaden Yüksek Komiserler Kurulu tarafından hazırlandığı ve Bakanlık tarafından da onaylandığı, dava konusu düzenlemenin kişiye özel değil genel bir uygulama olduğu, WAHO'ya kayıtlı tüm atların yarışlara katılması hâlinde yerli yetiştiricinin zarar göreceği ve ileriki yıllarda at yetiştiriciliğinin tamamen yurt dışına bağımlı kalacağı, 2024 yılı yarış programları çerçevesinde safkan Arap atlarına toplam 2611 adet koşu tahsis edildiği; bunun 236 adedinin DH ve DHT, 341 adedinin DHÖ, 2032 adedinin DHÖW ve 2 adedinin ULS/W koşusu olarak belirlendiği, Safkan Arap atlarına mahsus ırk vasıflarını muhafaza etmek ve bu saflığa gölge düşürücü hâlleri önlemek için gerekli tedbirleri almanın 5996 sayılı Kanun ile Bakanlıklarına verilmiş önemli bir görev olduğu, Program Kurulunun, Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak görev yaptığı, tüm özel Arap ve İngiliz atları için yıllık yarış programı yaptığı ve hiç kimseye ayrıcalık tanınmadığı, davacı tarafından ileri



sürülen iddiaların tamamen yersiz ve mesnetsiz olduğu, davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Uğur Yasin Yolal
DÜŞÜNCESİ : Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, davalı idarenin savunması alındıktan veya yasal savunma süresi geçtikten sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Dondurulmuş Arap atı sperması ithalatçısı olan davacı VGA Lojistik İthalat İhracat Limited Şirketi tarafından, 2024 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin "Atların Yaşlarına ve Grup Koşusu Kazanma Durumlarına Göre İştirak Şartları" başlıklı 5. maddesinin "2019 yılı ve sonrası doğumlu olup" cümlesiyle başlayan (ç) fıkrasının son paragrafında yer alan "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." düzenlemesinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

İlgili Mevzuat:

6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "Türkiye sınırları içerisinde at yarışları düzenlemeye, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen yarışlar üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etmeye Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilidir."; 8. maddesinde, "Yarışların şartlarına, tertip, icra ve inzibatına, hipodrom ve yarış yerlerinin tanzim ve idaresine, yarış programları, ikramiyeler veya müşterek bahislere dair teknik, idari, mali ve inzibati hususlara, Yüksek Komiserler Kurulunun teşekkül sureti, görev ve yetkilerine, görevlendirilecek 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi personel ile 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki personel ve diğer personele yarış gelirlerinden karşılanmak şartıyla, 16 yaşından büyükler için tespit edilen aylık brüt asgari ücretin dört katını geçmemek üzere yapılacak aylık net ödemeler ile harcırahlara, Jokey Kaza ve Yardım Sandığı kurulması ile yardım sandığına üye olabilecekler, yardım sandığına at binme ücretinin % 10'unu geçmemek üzere kesinti yapılması, sandığın diğer gelirlerinin tespiti, sandık gelirlerinin harcanması ile bu gelirlerin, 5 inci madde uyarınca yetkilendirilen ilgili kurum veya kuruluşa borç olarak verilmesine veya ek 1 inci madde hükmü uyarınca



oluşturulan hesaba aktarılmasına, disiplin cezalarının hangi hâllerde hangi merciler tarafından verileceğine, yarışların ve yetki verilmiş dernek, belediye ve il özel idarelerinin murakabe ve teftiş tarzı ile doping muayenelerine ait usuller, bu Kanun ve uluslararası yarış esasları ile memleket ihtiyaçları ve işin icaplarına göre Tarım ve Köyşleri (Orman) Bakanlığınca çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun "Zootekni" başlıklı 10. maddesinin 1. fıkrasında, "Bakanlık, hayvan ıslahı, hayvan gen kaynaklarının korunması, geliştirilmesi, damızlık amaçlı hayvanların yetiştirilmesi, kayıt altına alınması, ön soy kütüğü ve soy kütüklerinin oluşturulması ve belgelendirilmesi gibi zootekni konularında düzenleme yapmaya, hayvan yarışları düzenlemeye, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen hayvan yarışları üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etmeye yetkilidir." hükmüne yer verilmiş; son fıkrasında da, bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

Anılan Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanan ve 19/04/2011 tarihli ve 27910 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **At Yarışları Yönetmeliği'nin "Yarış programlarının hazırlanması" başlıklı 22. maddesinde, "(1) Yüksek Komiserler Kurulunca, her yıl tespit edilen yarış takvimi esaslarına göre, yıllık yarış programlarını hazırlamak üzere beş kişiden oluşan bir program kurulu teşekkül ettirilir. Kurulun üç üyesi kendi üyeleri arasından, iki üyesi ise Yarış Müessesesince önerilen dört kişi arasından Yüksek Komiserler Kurulunca seçilir. Kurul, ilk toplantısında üyeleri arasından bir başkan seçer. Kurulca hazırlanan yarış programlarının en geç kasım ayı sonuna kadar Yarış Otoritesine gönderilmesi gerekir.**

(2) Yarış programları, Yüksek Komiserler Kurulunca incelenip karara bağlanır ve Yarış otoritesinin onayı ile kesinleşir. Kesinleşmiş yarış programlarının aynen uygulanması mecburidir. Ancak, mücbir veya zorunlu sebepler göz önünde bulundurularak Yüksek Komiserler Kurulu kararı ve Yarış Otoritesinin onayı ile herhangi bir yarış sezonu iptal edilebilir, kısmen veya tamamen ertelenebilir veya koşuların günü, ismi ve yeri değiştirilebilir, yarış günü ve koşu sayıları arttırılabilir veya azaltılabilir veya ek koşular konulabilir.

(3) Belirli bir tarihte yapılması gereken koşu veya koşuların mücbir veya zorunlu sebepler yüzünden yapılamaması halinde, bu koşu veya koşular en çok bir hafta süreyle geri bırakılabilir. Bu süre içinde yapılamayan bu gibi koşular, hiçbir işlem veya karara gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır."

"Koşulara katılacak atlar" başlıklı 23. maddesinde, "(1) Safkan atlara mahsus koşulara, koşunun şartlarında ve yıllık yarış programları genel hükümlerinde aksi belirtilmedikçe, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen ırklara mensup ve soy kütüğüne kayıtlı atlar katılır. Soy kütüğüne kayıtlı kısırağın yurt içinde veya yurtdışında çiftleşmesi sonucunda yurtdışında doğan ve doğduğu yıl içinde Türkiye'ye getirilen taylar Türkiye'de doğmuş sayılır.

(2) Türkiye'ye gebe olarak ithal edilmesi esnasında karantinaya alınan ve bu süre içinde hastalık veya herhangi bir sebeple mahrecine iade edilmesine karar verilen veya



Türkiye'den transit geçen veya tohumlanmak üzere Türkiye'ye getirilen kısıraklardan doğan tayların Türkiye'ye kesin ithalatı gerçekleşmediği için bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılan koşullara katılamazlar."

"Koşullara katılabilecek safkan Arap atları" başlıklı 25. maddesinde, "(1) Safkan Arap atlarına mahsus koşullara, koşunun şartlarında ve yıllık yarış programları genel hükümlerinde aksi belirtilmedikçe, Türkiye'de doğmuş safkan Arap atları ve doğduğu yıl içinde yabancı ülkelere getirilen ilgili atların soy ağaçlarında 2011 yılı itibarıyla geriye doğru en az dört nesil ana baba doğrulaması olan veya bunların soyundan gelen ve eşkal muayenesi yapılmış safkan Arap atları katılabilir.

(2) Ancak, Cumhuriyet, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı koşullarına sadece Türkiye'de doğmuş safkan Arap atları katılır.

(3) Safkan Arap atlarına mahsus uluslararası koşullara, koşunun şartlarına göre Safkan Arap Atları Soy Kütüğünde ve aynı zamanda Dünya Arap Atları Organizasyonunun kabul ettiği Uluslararası Soy Kütüğü Kitabında kaydı bulunan ve bu koşullara katılmak üzere yabancı ülkelere getirilen 2011 yılı itibarıyla geriye doğru en az dört nesil ana baba doğrulaması olan veya bunların soyundan gelen safkan Arap atları katılır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Öte yandan; 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin 1. fıkrasının 34. bendinde, "sperma" hayvansal yan ürünler arasında sayılmış; "İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanmayan hayvansal yan ürünler" başlıklı 6. maddesinde, "(1) İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanmayan hayvansal yan ürünlerin toplanması, taşınması, depolanması, muamele edilmesi, işlenmesi, imha edilmesi, piyasaya arz edilmesi, ithal veya ihraç edilmesi, transit taşınması ve kullanılması aşamalarında, insan ve hayvan sağlığına yönelik tehdit ve çevresel zararların önlenmesine ilişkin tedbirler Bakanlıkça ve mevzuatı gereği bu hususta yetki ve sorumlulukları bulunan Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca alınır." hükmü; "Zootečni" başlıklı 10. maddesinin 3. fıkrasında, "Hayvanların üremesinde kullanılan sperma, ovum, embriyo, damızlık yumurta, ipek böceği tohumu, larva ve oğul gibi ürünleri üretenler, depolayanlar ve dağıtanlar Bakanlıktan izin almak zorundadır. Üreme ürünlerinin uygulanmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir."; aynı maddenin 4. fıkrasında, "Bakanlık, damızlık hayvanların ve üreme ürünlerinin genetik özelliklerinin değerlendirilmesi, performanslarının izlenmesi ve sağlık şartları ile ilgili usul ve esasları belirler." hükmüne yer verilmiştir.

08/12/2011 tarihli, 28136 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Suni Tohumlama, Tabi Tohumlama ve Embriyo Transferi Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (k) bendinde, "Sperma: Sağlıklı ve damızlık niteliği taşıyan erkek hayvanlardan belirli yöntemlerle alınan, ejakülatların spermatolojik muayeneleri yapıldıktan sonra, taze ya da dondurulmuş sperma porsiyonları" şeklinde tanımlanmış; "Sperma ve embriyo ithalatı" başlıklı 11. maddesinin 1. fıkrasında, "Sperma ve embriyo ithalatı yapacak gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar, sperma ve embriyo depolama,



dağıtım ve pazarlama için altyapıya sahip ve en az bir veteriner hekim istihdam etmek koşulu ile Bakanlıktan izin almak zorundadır. İthalatta teknik ve sağlıkla ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir."; 2. fıkrasında, "Sperma ve embriyo ithalatı yapacak gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar; Bakanlıkça çıkarılan mevzuata uymak zorundadır. Mevzuata uymayanların ithalat için yaptıkları başvuru değerlendirmeye alınmayarak kontrol belgesi verilmez, faaliyetleri durdurulur ve diğer müracaatları kabul edilmez." düzenlemelerine yer verilmiştir.

Davalı idare tarafından yayımlanan ve dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan 2023 Yılı (21/11/2023 tarihli Revizyon) Üreme Ürünleri (Sperma, Ovum, Embriyo) İthalat Talimatı'nın "Safkan Arap Atı Dondurulmuş Sperma İthalatı İçin İstenen Teknik Kriterler" başlıklı kısmı;

"1- Üreme ürününün elde edildiği aygır ile ana ve babası WAHO ya kayıtlı olmalıdır.

2- Ana ve baba doğrulaması, WAHO tarafından kabul edilen uluslararası soy kütüğü kitabında yayınlanmış ve ISAG kurumsal üyesi laboratuvarlarda DNA analizi ile yapılmış olmalıdır.

3- Ülkenin yetkili otoritesi tarafından, aygırın en az dört jenerasyonunun belli olduğu onaylı pasaport ve pedigree belgesi, (1 adet aslı veya yetkili otorite tarafından onaylanmış onaylı sureti, 1 adet fotokopisi) sunulmalıdır.

4- Payetlerde, aygırın kayıtlı olduğu ülke kodu, kayıt numarası (UELN, Universal Equine life number), adı, ırkı, üretildiği yerin kodu ve üretim tarihi belirtilmelidir.

5- Aygırın kendisi veya en az iki yavrusu, uluslararası kabul gören yarışlarda ilk üç dereceye girmiş olmalıdır. Bu husus belgelenmelidir.

6- Aygır üreme ürünlerinin üretildiği merkezin, ihracatçı ülke yetkili otoritesi tarafından onaylı olduğuna dair belge sunulmalıdır (1 adet aslı, 1 adet fotokopisi).

7- Üreme ürünlerinin elde edildiği aygıra ait yetkili otorite tarafından düzenlenmiş ve onaylanmış pedigree (1 adet aslı, 1 adet fotokopisi) sunulmalıdır.

8- Fenotipik ve Genotipik kusurları olmadığı, ek olarak aygır üreme ürünleri ithal edilmeden önce orijin ülke ISAG üyesi laboratuvarlarında arap atlarında görülen genetik hastalıklar (Cerebellar Abiotrophy Screening Test (CA), Lavender Foal Syndrome (LFS), Severe Combined Immunodeficiency (SCID) ve Occipitoatlantoaxial Malformation (OAAM)) yönünden analiz edilmiş ve belirtilen kusurları taşımadığına dair analiz raporu sunulmalıdır.

9- İthalatı yapılan aygıra ait spermaların DNA doğrulaması ülkemizde ISAG'a kurumsal üye laboratuvar tarafından yapılması halinde kullanımına izin verilecektir." şeklinde düzenlenmiştir.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.



HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dava Konusu Düzenlemenin İncelenmesi:

Yukarıda yer verilen mevzuatın değerlendirilmesinden, davalı idarece hayvansal yan ürünler arasında sayılan spermanın ithalatının Bakanlıktan izin alınması ile yine Bakanlığın belirleyeceği usûl ve esaslar dahilinde ve belirli koşulların sağlanması hâlinde mümkün olduğu, Bakanlıkça bu sürece ilişkin olarak hazırlanan Üreme Ürünleri (Sperma, Ovum, Embriyo) İthalat Talimatı'nın "Safkan Arap Atı Dondurulmuş Sperma İthalatı İçin İstenen Teknik Kriterler"inde yer verilen düzenlemelerle sperması ithal edilecek aygırın kendisi ve ana ve babasının Dünya Arap Atı Organizasyonu (WAHO)'na kayıtlı olması, ana ve babasının WAHO tarafından kabul edilen Uluslararası Soy Kütüğü Kitabı'nda (Stud Book) yayımlanmış olması, ithal edilen spermaları ile ana ve babasının DNA analizi ile doğrulamasının yapılmış olması gibi sıkı şartlar öngörülme suretiyle, bu spermalardan tohumlanacak atların, yarışlara kabul edilen diğer safkan Arap atları ile aynı niteliklere sahip olması gerektiğinin koşul altına alındığı görülmektedir.

Buna göre, idarece özellikleri ve safkan Arap atlarına ait oldukları, ithal öncesi belirlenen şartlarla teyit edilmiş olan spermalardan tohumlanarak dünyaya gelen atların, safkan Arap atı olacağı, ithal spermadan tohumlanmış olmalarının, bu atların safkan Arap atı olduğu gerçeğini değiştirmeyeceği açıktır.

Buna karşın, 2024 yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nde yer verilen dava konusu düzenleme ile ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atların, 2024 Yılı Yarış Programına göre yalnızca yılda 2 kez yapılan uluslararası koşullara katılımına izin verildiği, başka bir ifadeyle bu koşullar dışındaki yarışlara katılımının engellendiği görülmektedir.

Bu durumda; idarece özellikleri ve safkan Arap atlarına ait oldukları, ithal öncesi belirlenen şartlarla teyit edilmiş olan spermalardan tohumlanarak dünyaya gelen atların, ithal spermadan tohumlanmış olmaları, safkan Arap atı oldukları gerçeğini değiştirmeyeceğinden, bu atların, sadece uluslararası koşullara katılabileceklerine ilişkin olan ve aynı genetik özellikleri taşıyıp normal yolla dünyaya gelen safkan Arap atlarının katıldığı diğer koşullara katılımını engelleyen dava konusu düzenlemede, eşitlik ilkesine ve hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Nitekim, 2018 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin "Atların Yaşlarına ve Grup Koşusu Kazanma Durumlarına Göre İştirak Şartları" başlıklı 5. maddesinin "2019 yılı ve sonrası doğumlu olup" cümlesi ile başlayan (g) fıkrasının son paragrafında yer alan ve dava konusu düzenleme ile bire bir aynı kuralı içeren "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atlar sadece uluslararası koşullara katılırlar." düzenlemesinin iptali istemiyle açılan davada, Danıştay Onuncu Dairesinin 19/12/2022 tarih ve E:2018/812, K:2022/6165 sayılı kararı ile düzenlemenin iptaline karar verilmiş, bu karar, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 25/12/2023 tarih ve E:2022/2372, K:2023/3214 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir.



Yine, 2019 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin "Atların Yaşlarına ve Grup Koşusu Kazanma Durumlarına Göre İştirak Şartları" başlıklı 5. maddesinin "2019 yılı ve sonrası doğumlu olup" cümlesi ile başlayan (ç) fıkrasının son paragrafında yer alan "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." düzenlemesinin iptali istemiyle açılan dava sonucunda da Danıştay Onuncu Dairesinin 16/11/2023 tarih ve E:2019/10350, K:2023/6977 sayılı kararı ile düzenlemenin iptaline karar verilmiştir.

Aynı şekilde, 2023 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin "Atların Yaşlarına ve Grup Koşusu Kazanma Durumlarına Göre İştirak Şartları" başlıklı 5. maddesinin "2019 yılı ve sonrası doğumlu olup" cümlesi ile başlayan (ç) fıkrasının son paragrafında yer alan "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." düzenlemesi ile bu düzenlemeye istinaden ilgilinin sahibi olduğu safkan Arap atın, online at yarışı başvuru ekranının kapatılması suretiyle 27/04/2023 tarihinde icra edilecek olan Ankara 75. Yıl Hipodromu / Şart 1 DHÖW 900 metre çim pist koşusuna katılım başvurusu yapmasının engellenmesine ilişkin 20/04/2023 tarihli işlemin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılan davada da Danıştay Onuncu Dairesinin 19/09/2023 tarih ve E:2023/2530 sayılı kararı ile anılan düzenlemenin ve bireysel işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiş, bu karara karşı yapılan itiraz da Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 25/12/2023 tarih ve 2023/1011 YD itiraz sayılı kararı ile reddedilmiştir.

Görüldüğü üzere, aynı düzenleme önceki yıllarda çıkarılan At Yarışları Genel Hükümleri'nde de yer almış ve anılan mahkeme kararları ile yürütmesi durdurulmuş veya iptal edilmiştir. Davalı idare tarafından, mahkeme kararlarına karşın aynı yönde düzenlemeye yer verilmesini gerektirir yeni bir hukuki durum veya gerekçe de ortaya konulamamıştır.

Bu itibarla, dava konusu düzenlemede, Anayasa'nın 138. maddesi ile 2577 sayılı Kanun'un 28. maddesi yönünden de hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan, hukuka aykırılığı tespit edilen dava konusu düzenlemenin uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkansız zararların doğacağı da açıktır.

KARAR SONUCU

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen koşulların birlikte gerçekleştiği anlaşıldığından davacının **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİNİN KABULÜNE,**

2. 2024 Yılı At Yarışları Genel Hükümleri'nin "Atların Yaşlarına ve Grup Koşusu Kazanma Durumlarına Göre İştirak Şartları" başlıklı 5. maddesinin "2019 yılı ve sonrası doğumlu olup" cümlesiyle başlayan (ç) fıkrasının son paragrafında yer alan "Ayrıca, ithal edilen dondurulmuş sperma ile tohumlanan Türk Soy Kütüğüne kayıtlı kısıraklardan



doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." düzenlemesinin YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,

3. Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 22/05/2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye	Üye
İbrahim	Ahmet	Lütfiye	Hümeyra	Uğurhan
TOPUZ	SARAC	GÖZÜTOK AKBULUT	ERGİN ERCAN	KUŞ

DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2024/743

doğan atlar sadece uluslararası koşulara katılırlar." düzenlemesinin YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,

3. Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 22/05/2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye	Üye
İbrahim	Ahmet	Lütfiye	Hümeyra	Uğurhan
TOPUZ	SARAC	GÖZÜTOK AKBULUT	ERGİN ERCAN	KUŞ

